

Status på SKATs kontrolindsats vedrørende kapitalfondes overtagelse af 7 danske koncerner

Indledning

Kapitalfondes overtagelse af danske virksomheder har gennem de senere år udgjort en større og større andel af de samlede virksomhedsoverdragelser. SKAT har indhentet informationer om, at mere end 80 danske virksomheder gennem de senere år er blevet overtaget af danske eller udenlandske kapitalfonde.

En kapitalfond er normalt et kommanditselskab, hvor en række investorer har stillet kapital til rådighed. Med investorerens egenkapital som basis, lånes der betydelige summer i banker og andre finansielle enheder til købet af danske virksomheder.

En typisk model vil være at investorerne opretter et dansk holdingselskab, som står for opkøbet af den danske virksomhed. Holdingselskabet, som opkøber det danske selskab af den hidtidige aktionærkreds, får pengene til opkøbet via lån fra banker og investorerne i kapitalfonden.

Helt generelt har SKAT fokus på virksomhedshandler, idet erfaringen viser, at der ofte er risiko for fejl ved opgørelse af den skattepligtige indkomst på dette område. Da kapitalfondenes andel af det danske marked for virksomhedshandler har været stigende, og specielt i 2005 har vist sig at udgøre et betydeligt antal med en stor volumen, har SKAT rettet fokus på denne type overtagelser.

På basis af SKATs informationer om kapitalfondes overtagelse af danske virksomheder er der udvalgt 7 opkøb af danske virksomheder til nærmere kontrol. Ved udvælgelsen lagde man vægt på, at få repræsenteret forskellige kapitalfonde, forskellige virksomhedstyper og forskel i volumen. Formålet var bl.a. efterfølgende at vurdere, om den skattemæssige behandling af opkøbet hos det enkelte selskab, var afhængig af hvilken kapitalfond der havde købt virksomheden.

I SKAT blev der indledningsvis nedsat en arbejdsgruppe, hvis formål var at skabe overblik over det teoretiske grundlag for en skattemæssig vurdering af kapitalfondenes overtagelser med henblik på den efterfølgende konkrete kontrol af de 7 opkøb.

Formålet med kontrolindsatsen

Formålet med kontrolindsatsen er at kortlægge de forskellige faser i overtagelserne og vurdere de forskellige måder overtagelserne gennemføres på. Udgangspunktet for kontrollen er, at samtlige pengestrømme, der er opstået som følge af kapitalfondenes overtagelse af virksomhederne, skal undersøges med henblik på en skattemæssig bedømmelse af samtlige indtægter og udgifter.

På basis af indhøstede erfaringer fra kontrollen er formålet endvidere at vurdere, om den skal danne baggrund for yderligere kontroller, samt at opsamle viden om, gældende lovgivning er i stand til at matche mekanismer, der ses i de nye måder at handle på i et internationalt marked med finansielle handler på tværs af landegrænser.

Status på kontrolindsatsen

Kontrolindsatsen er ikke afsluttet, men det er allerede nu muligt at danne sig et billede af situationen.

De 7 koncerner, som undersøges, betalte året før kapitalfondenes overtagelse i alt ca. 2,4 mia. kr. i skat. I overtagelsesåret faldt den samlede skattebetaling til ca. 0,4 mia. kr.

På basis af de oplysninger, som SKAT er i besiddelse af, ser det ikke ud til, at skattebetalingen vil stige i året efter overtagelsen, idet kun 3 koncerner har betalt acontoskat med i alt 379 mio. kr. Det må dog forventes at mindst en af koncernerne skal have en betydelig del af skatten retur, da der er påløbet store renteudgifter på nystiftet gæld. Dette kan dog først endelig konstateres, når selvangivelsen for det efterfølgende år er sendt til SKAT.

Gældsætningen er øget betydeligt. De 7 koncerner havde således en samlet gæld før overtagelsen på ca. 65 mia. kr., mens gælden efter overtagelsen ser ud til at udgøre et sted mellem 130-150 mia. kr. Sidstnævnte tal er usikkert, idet SKAT endnu ikke har de endelige tal.

På basis af de indhøstede observationer, hvor der er gennemgået adskillige lånedokumenter, kan det skønnes, at den samlede rentebyrde for koncernerne under ét som følge af den betydelige gældsætning må forventes at stige med 7 til 8 mia. kr. Der må dog tages forbehold for dette skøn, idet der ikke på indeværende tidspunkt er modtaget regnskabstal for året efter overtagelsen for flertallet af de undersøgte koncerner.

SKAT har endnu ikke modtaget dokumentation for samtlige pengestrømme i de kontroller, der er iværksat, men det kan oplyses, at der arbejdes på at fremskaffe oplysninger om de betydelige beløb, der af selskaberne angives at være sendt ud af landet i form af renter og udbytter til udenlandske koncernselskaber.

SKAT har i den forbindelse modtaget regnskaber fra nogle af de udenlandske koncernselskaber.

På grundlag heraf undersøges det hvem, der er den endelige modtager - "rette indkomstmodtager" - af renter og udbytter. Formålet er at fastslå, om denne modtager er skattepligtig

til Danmark (begrænset skattepligtig), således at der kan tilbageholdes kildeskat i udbetalingerne. Dette kan normalt kun ske, hvis modtageren er hjemmehørende i et land hvormed Danmark ikke har indgået dobbeltbeskatningsoverenskomst.

Imidlertid forlader pengestrømmen oftest Danmark netop til modtagere i lande, hvormed Danmark har indgået dobbeltbeskatningsoverenskomst - DBO-lande. Det betyder, at der ikke er begrænset skattepligt til Danmark, og at der ikke skal indeholdes kildeskat. Hvis den første modtager af betalingerne imidlertid ikke er den endelige modtager - "rette indkomstmottager" - af betalingerne, men derimod kun et gennemstrømningsselskab, kan der alligevel være tale om begrænset skattepligt for den endelige ("rette") modtager.

Derfor leder SKAT efter oplysninger, som kan dokumentere, hvem der er det sidste og endelige led i kæden, og om dette led ligger i et ikke-DBO-land. Med sidstnævnte lande uden overenskomst har Danmark typisk ikke aftaler om bistand eller udveksling af oplysning.

Nok så vigtigt er det, at SKAT også skal søge dokumentation for, at de modtagere, der ligger mellem Danmark og den endelige modtager af udbytter eller renter/kursgevinster, kan betragtes som gennemstrømningsselskaber, således at den endelige ("rette") modtager i ikke-DBO-landet som nævnt kan pålægges begrænset skattepligt til Danmark.

For så vidt angår låneoptagelse, sker den dels gennem eksterne kilder (banker) og dels gennem koncernforbundne selskaber og aktionærer, der har ydet de danske selskaber lån (aktionærlån).

I de tilfælde, hvor lånene er indgået gennem koncernforbundne selskaber, undersøges det om renteudgiften er fastsat på "arms længde vilkår". Der er i den forbindelse konstateret en betydelig forskel i rentesatser på lån der er ydet af koncernforbundne selskaber og aktionærer, i forhold til lån der er ydet af banker. I visse tilfælde er rentesatserne mere end dobbelt så store som for lån ydet af bankerne.

På andre aktionærlån er der konstateret en meget høj rente. Renten udbetales ikke til aktionæren løbende, men tilskrives i stedet lånets hovedstol, hvorefter lånet på et senere tidspunkt omkonverteres til aktiekapital. Det undersøges også her, om renten der løbende tilskrives lånets hovedstol, skulle være omfattet af reglerne om kildeskat på renter.

De foretagne kontroller viser, at specielt nogle af koncernerne må opfattes som yderst aggressive i skatteplanlægningen, idet der bl.a. udbetales mia.-beløb i udbytte til udenlandske aktionærer, hvorefter aktionærene straks udlåner den samme pengemængde tilbage til den danske koncern med en betydelig renteudgift til følge. Såfremt koncernen ud fra en "normal" driftsøkonomisk tankegang skulle bruge midlerne til forsat vækst, ville det være naturligt at lade pengene arbejde i den danske koncern uden et fordyrende led med yderligere renteudgift med en relativ høj rentesats. Da kontrolindsatsen har fokus på

pengestrømmene vil det herigennem blive afdækket, om der i alle sådanne tilfælde er faktiske pengestrømme bag udbytte og lån, der både volumenmæssig og tidsmæssig er nært forbundne.

I andre tilfælde ses der en ganske normal udbyttepolitik, idet f.eks. visse udenlandske investorer alene modtager udbytte, der er genereret af virksomhedens overskud, uden at udbyttet straks returneres til selskabet som lån selv om disse udbytteudbetalinger går til udenlandske skattesubjekter, hvor der ikke er indeholdt udbytteskat ved udbetalingen, vil der dog stadig være et kontrolelement i sagen, idet det undersøges om udbyttet er udbetalt til aktionærer der er bosiddende i lande, hvormed Danmark ikke har indgået en dobbeltbeskatningsaftale, således der skulle være indeholdt udbytteskat.

Det kan i øvrigt bemærkes at udbyttepolitikken ændres bemærkelsesværdigt efter kapitalfondene har overtaget koncernerne, idet der nu udbetales betydelig større udbytter.

Med hensyn til kontrollen af omkostningerne ved virksomhedsovertagelserne, har det vist sig, at nogle koncerner er belastet med betydelige finansieringsomkostninger til bl.a. stiftelsesprovisioner og andre engangsvederlag ved oprettelse af nye lån. Omkostningerne hertil er betydelige. SKAT har endnu ikke et endeligt overblik over de samlede omkostninger, men det forventes, at de udgør mindst 1 mia. kr.

For de koncerner, hvor udgiften er synliggjort, er der fratrukket betydelige beløb i den skattepligtige indkomst som stiftelsesprovision på lån under 2 år. Noget tyder dog på, at nogle lån har en betydelig længere løbetid, hvorfor fradragsretten undersøges.

I forbindelse med opkøbene er der afholdt betydelige omkostninger til "stay on bonus" og transaktionsbonus til ledelse samt udgifter til "fairness opinion" m.v. Det undersøges om udgifterne kan accepteres som fradragsberettigede driftsomkostninger i selskaberne, eller om udgifterne alene er afholdt i aktionærernes interesse, hvorved der ikke er fradrag.

I skatteregnskaberne er selskabernes behandling af udgifterne forskellig. Nogle betragter selv omkostningerne som ikke fradragsberettigede, mens andre anser samtlige omkostninger som fuldt ud fradragsberettigede.

Hvornår kan undersøgelsen forventes afsluttet?

Ved enhver revisionssag forsøger SKAT at give et bud på revisionens længde i forhold til de kontrolundersøgelser der iværksættes. I flere sager har det vist sig at den modtagne dokumentation ikke er fyldestgørende, ligesom den modtagne dokumentation har afstedkommet yderligere materialeanmodninger til selskabet.

Et forsigtigt skøn vil lyde på, at 6 af kontrollerne kan afsluttes inden sommerferien, såfremt den modtagne dokumentation er fyldestgørende. Hvis det derimod skønnes nødvendigt at anmode udenlandske skattemyndigheder om bistand i henhold til dobbeltbeskatningsaftalerne, vil den del af undersøgelsen trække ud.